

SLOVENSKI NAROD

Jutranja izdaja v Ljubljani:

vse leto K 12—
pol leta " 6—
četrt leta " 3—
na mesec " 1-10

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zjutraj.

Posamezna številka 4 vinarje.

Inserati: 65 mm široka petiti vrsta 14 vin. Pri večkratni inserciji po dogovoru.

Na pismena naročila brez istodobne vposlatve naročilne se ne ozira.

Jutranja izdaja po pošti za Avstro-Ogrsko:

vse leto K 18—
pol leta " 9—
četrt leta " 4-50
na mesec " 1-60

Za inozemstvo celo leto " 28—

Upravišтво: Knafljeva ulica 5, (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

Najnovejše vesti. — Brzobjavna in telefonska poročila „Slov. Narodu“.

Načela prestolonaslednika Frana Ferdinanda.

S. — Dunaj, 22. oktobra. »Daily Chronicle« objavlja razgovor nekega angleškega parlamentarca z nekim visokim avstrijskim državnikom, ki je o nazorih prestolonaslednika Frana Ferdinanda jako dobro poučen. Prestolonaslednik Fran Ferdinand je velik prijatelj Angleške, ter želi, da bi Avstrija uvidela, da avstrijska politika na Balkanu ni v nasprotju z angleško. Avstrija teži na Balkanu po politiki močne volje in gospodarske ekspanzivnosti, ki vodi do morja pri Solunu. Zato je bil prestolonaslednik Fran Ferdinand nasprotnik ogrske koalicijske vlade, ki je utrjevala v ogrski deželi vladu oligarhije in iz istih razlogov je prestolonaslednik tudi nasprotnik sedanje Khuen-Hedervaryjeve vlade. Prestolonaslednik Fran Ferdinand je sicer prijatelj trozvezne politike, zlasti nemške zaveznice, toda kot mož sile in močne volje je naziranja, da je Avstrija utrjena dovolj, igrati v evropski politiki aktivno vlogo. — »Neue Freie Presse«, ki prinaša ta senzacionalni razgovor, sicer ne zanika avtentičnosti te vesti, vendar pa trdi, da so ti nazori v nasprotju z vsemi, dosedaj od avstrijske vlade oficijalno podanimi vestmi o političnem naziranju prestolonaslednika in da bi bila taka politika zlasti v nasprotju z voljo in načeli cesarja Frana Josipa.

Kravali v dunajskem občinskem svetu.

S. — Dunaj, 22. oktobra. Včeraj je prišlo v seji dunajskega občinskega zastopa zopet do velikih škandalov. Na dnevnem redu je bila sestava volilne komisije za državnozbornske volitve, ki se vrše v Hitzingu. Socijalni demokrati so očitali krščanskim socijalcem, da nameravajo uprizoriti v Hitzingu velike volilne sleparije. Na krščansko-socijalni strani je vsled tega nastal velik krik in šunder. Socijalni demokrat Skaret je naravnost vprašal, koliko bodo dobili krščanski socijaleci od Hadovih provizij. (Op. ured.: Ta je dobil — kakor se je izražalo v Hrabovi aferi — 25.000 K provizije). Zato se je takoj sešel disciplinarni odsek, ki je Skareta izključil radi tega vprašanja od treh sej. Tudi med Schuhmayerjem in Krumshachom je prišlo do ostrih konfliktov.

Dražje cigare.

S. — Dunaj, 22. oktobra. Tobačna režijska pripravlja zvišanje cen za cigare. Kratke cigare bodo stale v bodoče 6 vin., britanike 16 vin., trabuke 18 vin. Najbrž se bo to zgodilo proti novemu letu.

Predarlberški deželni zbor.

G. — Bregenz, 22. oktobra. Ko je v včerajšnji seji predarlberški deželni zbor sprejel po daljši debati še dva zakona, je bil nato zaključen.

Zasedanje češkega deželnega zbora.

B. — Praga, 22. oktobra. »Narodni Politika« poroča, da bo češki deželni zbor zopet sklican dne 28. oktobra k plenarni seji, ako bo nadaljni tok pogajanj ugoden.

Češke konference.

G. — Praga, 22. oktobra. Zastopniki vseh čeških strank so imeli včeraj popoldne sejo, v kateri se je sklenilo glede nemške zahteve po razdelitvi deželnega odbora, vztrajati na stališču dr. Fořtovega predloga, ki zakonito delitev perhoreseira. Konservativni veleposestniki so že pripravili kompromisno formulo, od katere upajo, da bo od obeh strani sprejeta.

Češko-nemška pravna pogajanja.

S. — Dunaj, 22. oktobra. Včeraj so zopet prišle iz Prage jako zadovoljive vesti o napredovanju pravnih pogajanj med Nemci in Čehi. Z ozirom na te vesti se govori čimdalje več o rekonstrukciji kabineta. Ta rekonstrukcija pa ne bo parlamentarizacija kabineta, temveč bodo aktivni politiki v novem kabinetu le primerno zastopani. Toliko pa je gotovo, da dobe Čehi 3 portfelje. Sprava s Čehi bo imela tudi za posledico, da bodo iz bodočega kabineta odstranjeni vsi ultranacionalci in sicer tudi Nemci.

Obstrukcija v moravskem deželnem zboru.

B. — Brno, 22. oktobra. V včerajšnji seji moravskega deželnega zbora se je nadaljevala obstrukcija. Nemci so vložili nanovo 11 nujnih predlogov. Med debato o nujnem predlogu naj se davčni predlogi odlože, je prišlo med socijalnim demokratom Elderem in Sevěikom do večjih konfliktov. Nujnost predloga je bila odklonjena. Za so glasovali Nemci in socijalni demokrati.

Vprašanje vodnih cest.

F. — Lvov, 22. oktobra. Finančni minister Bilinski je tudi v klubu poljske demokratične levice ponovil svojo že prej podano izjavo, da vladi ni mogoče izvesti zakonov iz leta 1901 glede vodovodnih cest. Načelnik kluba dr. Lev je izjavil, da klub kljub temu vztraja na stališču, da se morajo vodne ceste na vsak način izvesti in da bo klub stavil tozadevne predloge plenarnemu zborovanju vseh poljskih poslancev.

Morilec avstrijske cesarice.

G. — Ženeva, 22. oktobra. Truplo morilca avstrijske cesarice Lučenijske so včeraj obducirali v ta namen, da doženejo pri njem znake blaznosti. Tozadevna dosedanja raziskovanja so imela negativen uspeh, vendar pa raziskovanja še niso končana.

Bolezen srbskega prestolonaslednika Aleksandra.

B. — Belgrad, 22. oktobra. Stanje prestolonaslednika se je proti večeru izboljšalo. Cel Belgrad je zaradi

ttega v velikem veselju, ker se je upanje na novo oživel, da bo mladostni kraljevič premagal bolezen in ozdravel.

B. — Belgrad, 22. oktobra. Popoldne ob 5. je bil izdan glede prestolonaslednikove bolezni buletin, ki konstatira, da je stanje prestolonaslednika neizpremenjeno, boljše. — Temperatura znaša 38,5° C, žila bi je 118krat na minuto, dihanje 36. — Pacient je obdržal v sebi zavžito hrano.

Srbska skupščina.

B. — Belgrad, 22. oktobra. Včeraj je v skupščini odgovoril minister zunanjih zadev dr. Milovan Milovanović na interpelacijo poslanca Nikolića glede zatiranja srbskih učiteljev v turški Makedoniji. Dr. Milovan Milovanović je poudarjal, da je srbska vlada v tem oziru že intervenirala pri porti v Carigradu. Interpelant Stojan Novaković je priporočal, naj bi se glede tega vprašanja vedno skupno in sporazumno z Bolgarsko in Grško postopalo.

Kako se hitro proklamira republika.

G. — Sofija, 22. oktobra. Župan male občine Krakove je dal razobesiti na občinski hiši republikansko zastavo, ter je skušal pridobiti občinske odbornike za idejo, da naj se v Krakovi proklamira republika. Posrečilo se mu je pridobiti za to res tudi občinske svetnike in republika v občini Krakovi je bila proglašena kljub vsem ugovorom s strani oblastev, da ne more kratko in malo že vsak vaški župan proklamirati za svojo občino republike. Vsi ti ugovori niso pomagali nič in vlada je morala poslati v Krakovo celo stotnijo vojakov, ki naj bi prebivalstvo v Krakovi zopet pridobili za monarchistične ideje.

Kolera na Ruskem ponehava.

B. — Lvov, 22. oktobra. V rusko-poljskih gubernijah je kolera popolnoma ponehala. Sanitetna revizija na avstrijsko-ruski meji je bila vsled tega odpravljena.

Veliko poneverjenje.

B. — Berlin, 22. oktobra. Knjigotržec Cysiakus je poneveril tukaj 800.000 mark, ter se nato še prej, predno so ga mogli izslediti, ustrelil.

Po končanem železničarskem štrajku na Francoskem.

B. — Pariz, 22. oktobra. Ker je stavka železničarjev končana, je vlada sklenila, v kratkem odpoklicati vse k orožnim vajam pozvane železničarje.

Nemški cesar v Bruslju.

A. — Bruselj, 22. oktobra. V ponedeljek obišče nemški cesar Viljem belgijsko kraljevo dvojico v Bruslju. Iz strahu, da socijalisti pri tej priliki prirede velike demonstracije, je vlada poklicala v mesto celo armado policistov in detektivov.

Deželni zbor Kranjski.

(Nadaljevanje 29. seje ob 5. uri popoldne.)

Dež. glavar pl. Suklje konstatira sklepčnost seje.

Posl. baron Born poroča o dopisu c. kr. okr. sodišča na Vrhniki za izročitev gosp. posl. Lenarčiča in predlaga v imenu imunitetnega odseka, naj se temu ne ugodi.

Posl. dr. Šusteršič zahteva, naj se posl. Lenarčič izroči sodišču in stavi nasprotni predlog.

Posl. dr. Tavčar izjavlja v imenu stranke, da se strinja z izvajanjem dr. Šusteršiča.

Predlog dr. Šusteršiča se soglasno sprejme.

Cestni zakon.

Poročevalec posl. Jaklič uvede debato o načrtu novega cestnega zakona.

Posl. pl. Schollmayer izjavi, da je ta načrt za njegovo stranko nesprejemljiv in da bodo uporabili vsa sredstva, da ta načrt ne bo zakon.

Obsoja vlado, da je predložila v sankeijo novi občinski zakon navzlic ostremu protestu veleposestniške in narodno-napredne stranke. Z ozirom na to je mnenja, da bo vlada s tem zakonom ravnotako postopala, vsled česar izjavi, da se njegova stranka odtegne vsaki diskusiji o novem cestnem zakonu in da se bo sploh absentirala.

Posl. dr. Tavčar: Visoka zbornica! Po izjavi, katero smo ravnokar čuli, mi ne preostaja drugega, nego izreči, da je v tej resoluciji protislovje. Kdor je zadovoljen z ljubljanskim občinskim volilnim redom, mora biti zadovoljen z obč. volilnim redom. Oba zakona sta si podobna. Če eno grajam, moram grajati tudi drugo. Najpreje odkritosrečno dvojje želim: Če se predlaga tako važen zakon, v katerem se spreminjajo dosedanja načela, naj se predlože tudi razlogi, da ni treba iskati, iz katerega studenca izvira vsa ta modrost. Kakor smo čuli, ta elaborat niti ne odgovarja sklepom upravnega sveta. 24 ur pa za to prav gotovo ne zadošča. Gospoda, brez zamere, bojim se, da bo ljudstvo vsled takega zakona preveč zaječalo. Deželna podpora se sme dovoliti samo v izjemnem slučaju. Gospodarski položaj bo Vam kmalu čez glavo zrastel. Proračun za l. 1911 kaže, da po odbitku vseh dež. dohodkov, ostaja deficit 1.228.000 K. Izražam svoje obžalovanje nad vašim pogumom, ko je tak deficit nad pogumom, da nastopite z novim cestnim zakonom, ki bo ogromno obremenil dež. proračun. Dokazati hočem, da bo ta zakon pogubonosan za občine same, za deželo, za mesto Ljubljano in tudi za posamezne cestne okraje. (dr. Krek ugovarja.) Važna so nova načela, ki se hočejo uvesti. Najprvo se bom pečal z načeli v prvem poglavju. Ne smemo stati na stališču, da se tolažimo s tem, da bo ostal zakon samo na papirju. Če se sklene v zakonu, da se

določijo nova javna pota, potem morajo stopiti v veljavo tudi tisti faktorji t. j. občine, ki bodo skrbale za to, da so ta občina v dobrem stanju. Občina bo morala pa tudi siliti, da so ta javna pota v dobrem stanju. Premalo ste premislili posledice zakona. Najprej trdim, da se bo iz tega zakona izcimila za kmetijske občine velika škoda. Če bo občina, glavarstvo storilo svojo dolžnost, bo vsaka občina zaradi teh potov zašla v velike stroške. Prva nevarnost tiči v tem, da ste pomnožili javna pota. Predložite si, kakšna so javna pota po deželi. Letni izdatek za ta javna pota bo tako grozovit, da jih občine ne bodo mogle prenašati. Če mi ponudijo 20 milijonov kron in mi pravijo, naj popravim vsa ta pota, ne sprejemem tega. Veliko občin bo, ki bodo morale predpisati 30-40% doklad, če bodo hotele zadostiti zahtevam tega zakona. Mislite, da je največja dobrota za našega kmeta, če so se gospodarska pota proglasila za javna pota. Predvsem se bodo vpoštevala pota, ki vodijo po gozdih. Vsi poznamo ta pota. To so pota, katerih narava je taka, da jih absolutno ni mogoče spraviti v tako stanje, da bodo trajno uporabna. Navaja slučaj, da je bilo samo za eno tako pot treba 40.000 K. Občina pa mora po novem zakonu siliti, da se taka pota popravijo. Če se bodo pa lastniki k temu silili, bo občina morala po veliki sili poseči. V tem pa tiči velika nevarnost za občine, pa tudi za občino. Vzemite kakšnega uglednega trgovca z lesom. Ta bo gotovo silil v to, da se popravijo taka gozdna pota. Premislite, predno o tem sklepate. Občine bodo jokale, če bodo morale prevzeti tudi taka gospodarska pota. Novi cestni zakon je od vas premalo premišljen in obsega velike nevarnosti, ki bodo davile in drle pred vsem našega kmeta. Novi cestni zakon bo tudi pogubonosan. To je jako lahko dokazati: V drugem poglavju so navedeni faktorji, ki morajo vzdrževati te ceste. Dežela prevzame v oskrbo vse deželne ceste in vse dosedanje okrajne ceste in statuira se princip, da bo dežela plačevala 30% vseh tozadevnih stroškov. En princip se je pri tem kršil, ki je utemeljen v naravi stvari same. Povsod se vpošteva načelo, da mora največ stroškov za občina nositi tisti, ki jih najbolj rabi. To načelo se pa v tem zakonu ne bo vporabilo, ker bodo tisti, ki jih najmanj rabijo, največ plačevali. Velika nevarnost tiči o tem, da imate vi kot politična stranka vezane roke. Vaši volilci bodo vedeli to vaše stališče izkoristiti. Po celi deželi bo zavrelo, da vsako pot sprejme med deželne ceste. Že danes je pri dež. odboru več nego sto prošenj, naj se obč. pota sprejme med okrajne ceste. Posledica tega bo, da bo izdatek dežele za vzdrževanje teh cest prav kmalu prekoračil znesek enega milijona kron. Ne vem, kako

boste našli izhoda, če boste hoteli obvarovati deželo pred gospodarskim polomom. Zakon je bil v slabšem stanju, ko je zapustil upravni odsek. Gospodarstvo novih cestnih odborov ne bo zdravo, temveč bodo na stroške dežele nobel gospodarili. Sami boste prišli do prepričanja, da bo novi zakon nesreča za deželo in njeno prebivalstvo.

Danes je položaj tak, da je dr. Šusteršič nekaj ženin, ki je stopil v zakon z nevesto bar. Schwarzen. In mesto Ljubljana naj šteje doto temu zakonskemu parčku. Ljubljana naj prevzame ogromne vsote za deželna občina. (Demšar: To je poizrtvovalnost!) Vi lahko delate dovtipke. Pravim, da je to krivičnost — v tem se razlikujeta midva. Če vi zdihujete, da se vam slabo godi, je dobro — ne smete pa misliti, da v Ljubljani jemmo samo pečene golobe. Ljubljana je danes v takem gospodarskem stanju, da ne more prenašati teh stroškov. Nobena vlada ne sme izrabljati tega in na to delati, da zadavi napredno Ljubljano. Ne bo šlo, izprešati iz nje zadnjo kapljico krvi — kri onih prebivalcev, ki so kri vaše krvi. Vi davite tudi svoje lastne somišljenike. Krivično je to. Nobena vlada bi ne pustila, da bi se s stolnim mestom ravnalo tako, kakor s piško, kateri se puli pero za peresom. Če hočete, da mi respektiramo vaše volilce, morate tudi vi nas meščane respektirati. Ljubljana plačuje dobro tretjino vseh dež. doklad od direktnih ces. davkov. Ljubljana plača tretjino za vsako deželno podporo. Mesto Ljubljana že do sedaj napram deželi popolnoma izpolnjuje svojo dolžnost. Ljubljana bo morala takoj od začetka prispevati več nego 200.000 kron za dež. ceste, sčasoma bo pa to znašalo 300 do 400 tisoč, kmalu na to pa eelega pol milijona kron. Vsi okrajji imajo koristi od teh cest, samo Ljubljana ne. Vsaka občina bo dobivala od dežele podpore, samo Ljubljana ne bo dobila ničesar, čeprav ima velike naloge pred seboj. Pri regulaciji Ljubljani se bosta morala napraviti dva velika nabiralnika, kar bo stalo okoli pol milijona kron. Ljubljano dati na mersarsko klop, tega ne bi smela pripustiti nobena vlada. Ljubljana nima zastopstva, da bi protestirala proti temu. Apelira na vlado na Dunaju in izjavlja, da se z novim zakonom krši gospodarska bodočnost stolnega mesta Ljubljane.

Cestni odbori bodo od zdaj naprej gospodarili z deželnim denarjem. Ne ve se, ali bodo cestni odbori komandirali tehnično osebje ali obratno. Kaj bo z dolgom dosedanjih cestnih odborov? To vprašanje naj bi se predvsem rešilo. Cestni odbori bodo smeli samo 30% doklad razpisati. Cestni odbori bodo pa morali pomagati kolikor mogoče občinam pri vzdrževanju cest. Kmalu bodo imeli pa cestni odbori take doklade, kakršnih do zdaj niso imeli, in pa še

ogromne dolgove. Nobena pametna večina ne sme vsega samo zase imeti. Novi cestni zakon je na vse strani slabo premišljen. Ni nič slabjšega, nič gospodarsko nepremišljenega, nego novi cestni zakon.

Posl. dr. Lampe hvali stvarno izvajanje poslanca dr. Tavčarja. Obzira pa stališče veleposestniške kurije. Priznava, da je novi cestni načrt tudi lahko nevaren, če bo slaba uprava. Stoji na stališču solidarnosti, da je vsa dežela enotna. Promet je tako razvit, splošen, da se morajo tudi stroški za javna pota porazdeljevati po tem načelu. Upa, da bodo cestni odbori vestno izpolnjevali svoje naloge. Ni za centralizacijo. Zavzema se za avtonomnost posameznih korporacij. Misli, da je njegova stranka s tem zakonom napravila jako srečen korak, ker so izključili interesno zastopstvo. Klerikalna stranka noče Ljubljane odirati, temveč hoče samo enakomerno te stroške za ceste porazdeliti. Druge mestne in trške občine nosijo večje doklade, nego Ljubljana (dr. Tavčar: »Pa za svoje potrebe!«) Vsaka reforma gre nekoliko v meso. Vabi končno narodno-napredno stranko, naj glasuje za predloženi cestni zakonski načrt.

Posl. dr. Novak pravi, da ta načrt ni več tak kot prvoten, nego da je korenito izpremenjen. Navaja posamezne točke, ki so v novem načrtu izpremenjene. Sama klerikalna stranka se je ustrašila prejšnjih zahtev zakona. Večina misli pri upravi potov postopati sistematično, kar pa ne poudi tako lahko. Dolžnost dež. odbora bi bila, vse natančne podatke o posameznih vrstah cest predložiti zbornici. Iz tega bi vsak poslanec lahko izračunal, kakšna bremena bi imela nositi v bodoče dežela. Smatra novi zakon za nasilen napram posameznim občinam, posebno pa napram Ljubljani. Gre se za vprašanje n. pr. kdaj bo treba popravi gospodarsko pot. Prišel bo kak občinski odbor ter vzel na niko kakega interesenta pri tej gospodarski poti. Obč. odbor bo sklenil, da ta pot več ne zadošča potrebam. Obč. odbor je torej opravičen diktirati takemu interesentu mejo njegovih potreb ter zahtevati od njega, da popravi pot, četudi faktično tega ni treba. Obč. odboru ni treba zasebnega udeleženika niti zaslišati. Take določbe so pa brezdvomno nasilne. Navaja posamezne tozadevne paragrafe. Zakon niti ne pove, kdo naj določa te potrebe. Isto je tudi glede uvrstitve posameznih potov in cest. Tudi v teh določilih so nasilstva. Mogoče je, da bo kak župan kako pot, katero je dosedaj kdo uporabljal kot servitutno pot, proglasil za javno pot. Dolžnost obč. organov bi bila, da v vsakem takem slučaju zasliši posamezne lastnike zemljišč, čez katera vodijo taka servitutna pota. Tega na v novem zakonu ni. Kar se Ljubljane tiče, je dr. Lampe čudnega mnenja. Če ima majhne dokla-

de, mu ni prav, če ima pa velike, pa pravi, da je obč. gospodarstvo slabo. Ljubljana ima pa še veliko nepokritih potreb. Ne smete se torej sklicevati na to, da ima Ljubljana še nekaj denarja v žepu. Če mislite imeti Ljubljano za molzno kravo, tedaj vam kličem, ne mučite te molzne krave. Dr. Lampetova namera obremeniti samo bogatejšje sloje, se ne da izvesti, ker vlada ne dopušča doklad diferencirati. Večina se sklicuje na to, da hoče varovati avtonomijo dežele, avtonomijo njenih mistifikacij. Najprimitivnejši čut pravičnosti zahteva, da sme vlada samo takrat razpustiti okr. cestne odbore, če jim more dokazati kako krivdo. Vlada sme po novem cestnem zakonu brez vsakega vzroka razpustiti okr. cestne odbore, kar gotovo ne pomenja varovanja avtonomije. Izjavi, da bodo zastopniki nar. napredne stranke glasovali zoper ta zakon.

Posl. Demšar pravi, da so se klerikalni poslanci gotovo zelo dobro posvetovali, predno so ga predložili. (Nihče ne posluša dolgovestnih otrobov tega poslanca. Posvetovalnica se tako zelo izprazni, da seja niti sklepčnati ni. Niti poročevalce ga ne poslušajo in odide iz dvorane.) Končno pravi, da je brez strahu zagovarjal načrt tega zakona.

Posl. Bartol se zavzema posebej za gospodarska pota. Prepričan je, da njegovi volilci ne bodo prav nič godrnjali, če bo sprejet ta cestni zakon. (Izgubi listke in ne more dalje govoriti.) Naposled vendar srečno konča.

Posl. Kobi hvali kneza Windischgratza, da dela dobra pota po svojih gozdih. Pravi, da je v potih najboljše naložen kapital. Govori jako dobro s svojega stališča kot lesni trgovec. Drva bodo mnogo cenejša, vsled česar bo imel Ljubljane gotovo dobiček (dr. Tavčar: »Kobi pa izgubo«). Razlaga, da bodo piške potem tudi cenejše in da bodo potem mesto dve za en zeksar, tri za en zeksar (Turk: »Ali, piške!«) S piškami in jajci hoče dokazati, da bo imela Ljubljana največ dobička od novega cestnega zakona. Povabi končno dr. Tavčarja, naj glasuje za zakon.

Na to zaključil deželni glavar pl. Šuklje sejo.

Prihodnja seja bo v torek ob 10. dopoldne.

Vladni komisar in slovensko gledališče.

Kakor je znano, je podpora, ki jo daje redno vsako leto mestna občina slovenskemu gledališču, dovoljena samo do konca tekočega kalendarskega leta. Ker je med tem zavladal na magistratu vladni komisar, se je splošno izražala bojazen, da bo občinska podpora slovenskemu gledališču ustavljena, kar bi imelo nedogledne posledice za slovensko gledališče. Ta bojazen se k sreči ni uresni-

LISTEK.

Gospoda Četrtna letošnji dopust.

Spisal Blaž Pohlin.

(Dalje.)

Prijatelj si je zmočil grlo, ki se mu je med tem že precej posušilo, ter nadaljeval:

»Vpliv uživanja vina in ljubezni v priprosti naravi me je omamil, da sem na licu mesta, to je v bujni travi, zadremal in zaspal. Ko sem se prebudil, nisem vedel, kje da sem. Mel sem si oči in tu je počasi vstajalo pred menoj zadnje preživljeno poglavje romana onega popoldneva in večera ter noči. Ljubice moje ni bilo več poleg mene, porednica mi je kar ušla. Hudoval sem se v srečo nad njeno nevhvaležnostjo, da me je pustila samega v samotni in temi v neznani kraju.

V tem je posvetil mesec izza težkih oblakov. Iz sreče sem mu bil hvaležen za njegovo svetlobo, s pomočjo katere sem kmalu dognal, da sem v Mestnem logu in kod pelje pot na moj dom, dom nezvestega moža in varanežene, nadomlepega očeta peterih

otrok. Kaj bo rekla žena, ko tako pozno prikolovratim domov? Tako pozno, da, koliko je že neki ura? Sežem v žep — ure ni nikjer! Pogledam po telovniku — verižice nikjer! Srebrne ure in zlate verižice nikjer!

Prijatelj, bridka žalost je stopila v moje dušo. Ogledal sem si sicer zeleno posteljico prav natančno, a o uri in verižici ni bilo ne duha ne sluha. Premišljal sem, kje bi bili, a kakor sem kombiniral in kombiniral, vse je kazalo na to, da je ura in verižica in moja ljubljena Tončika, moja sladka ljubica, vse izginilo istočasno. Kajti natanko sem se še vedel spominjati, da sem imel uro na poti iz gostilne in da sem nanjo gledal, sicer bolj težko, a gledal sem vendarle.

Ugibal sem, kaj naj storim. Najrajši bi bil seveda o vsej stvari molčal, ker je silno sitno, če ima oženjenec opraviti s kakim dekletom, pa potem pride v svet. Moja ura in verižica bi pa ravno lahko izdala vso mojo bedarijo in prismojenost. In potem naj izve žena! To bodo obrazi. Moja žena uprizarja včasih prav hude domače krize, nič ne govori, ampak ima obraz kot iz lesa narejen, mi streže prav ponižno in skrbno in se zabava samo z otroki. To pa mene stokrat bolj peče, kot če bi se pošteno skregala, zato toliko časa begam, da si poveva, kar si je povedati. V tem slučaju pa — če bi žena izvedela, da

sem se potikal s tujo babo — bi bili vsi križi dolj in zakonska zastopnost bi posebno silno trpela na ugledu.

Sklenil sem zatorej, da takoj drugo jutro kupim pri urarju kolikor mogoče slično uro in verižico, kot sem jo imel preje, da jo bom plačeval na mesečne obroke, ženi pa ne povem nič. S tem bo stvar najbolj opravljena, policiji pa ne naznam ničesar, da sem bil okraden.

Prišel sem domov okoli dveh popoldnež že popolnoma trezen. Pred ženo sem se hotel seveda kolikor mogoče lepega napraviti. V kuhinji sem se izzul ter slekel obleko, nato pa v sami srajci in spodnjih hlačah pristopical v spalnico. Žena je — zdelo se mi je — spala. Pred menoj je stal otročji voziček, v katerem je navadno spal najmanjši otrok. Bistra misel mi je šinila v glavo, hotel sem postati junak. Primem voziček in ga začnem voziti semtertja, kar je trajalo par minut. Ker žena ni dala nobenega glasu od sebe, da čuje vozičkovo drdranje, zavozil sem ga v njeno posteljo, da se je stresnila stranica in da se je žena sklonila pokonci.

»Kaj pa noriš nocoj, klada pija-na?« pozdravila me je.

»No, no, le dostojnejše govori!« rekel sem oblastno, »ti spiš, jaz pa vozim otroka, da ti ne vpije in ne spravi pokonci cele družine!«

»Kaj? Do danes te nisem poznala, da si tak navit hinavec. Otrok leži pri meni . . .«

Še nikoli se nisem s tako hitrico spravil v posteljo in še nikdar me ni bilo tako prebito sram kot tisto noč, ko sem ženi ves čas kazal širokost svojega hrbita.

Ko se drugo jutro prebudim — ležal sem skoraj do devetih — bila je takoj žena pri meni.

»Ti, kje imaš pa uro.« vprašala me je in me srečo gledala.

»Uro? Zakaj pa vprašaš?« odvrnil sem in iskal po vseh kotičkih svojih možganov prikladne laži kot odgovor na ženinovo vprašanje.

»Stenska se je ustavila,« rekla je žena, »tvoje pa ni mogoče nikjer najti. Bog ve, kod si snoči kolovratil! Si bil morebiti spet v Mestnem logu?«

Zadnjih dveh stavkov nisem hotel slišati. Zato sem odgovoril le na prejšnje besede:

»Ker ne znaš iskati, pa ne najdeš ure. Čakaj, jaz jo bom pa dobil takoj.«

Rekši sem skočil s postelje iskat uro. Pa glej vraga, tudi jaz je nisem mogel najti, ne ure ne verižice.

»To je pa res čudno, kam je izginilo oboje!« vzdiknil sem ves preplašen, »pa se vendar ni kak pote-puh pritepel ponoči v naše stanovanje?«

Eng. Franchetti
v Ljubljani, Sodnijska ulica 2,
nasproti kavarni „Evropa“
priporoča svojo elegantno in higijenično
urejeno **3**
brivnico
in prodaja raznih dišav in tozmetičnih predmetov.
Sreči k svojim!

Kupujte večerno izdajo „Slovenskega Naroda“.

2 lepa prostora

pripravna za delavnice ali skladišča
se s 1. novembrom oddaja.

Poizve se pri hišnem gospodarju
Ivanu Košenina, Kolodvorska
ulica št. 6. 189

Razne prevode

iz nemščine v slovenščino
cirkularjev, pisem in drugih tiskovin
oskrbi ceno v tej stroki izvešban
uradnik.

Naslov v upravitelstva „Slov.
Naroda“

Ustanovljena leta 1882.

23

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrirana zadruga z omejenim jamstvom

v lastnem zadrugnem domu v Ljubljani na Dunajski cesti št. 18
je imela koncem leta 1909 denarnega prometa K 83.116.121-11
upravnega premoženja K 20.775.510-59

obrestuje hranilne vloge po 4 1/2 %

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica
sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge na tekoči račun v zvezi s čekovnim pro-
metom in jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog nad K 20.000.000

Posojuje na zemljišča po 5 1/2 % z 1 1/2 % na amortizacije ali po po
5 1/2 % brez amortizacije na menice po 6 %.

Posojilnica sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.

URADNE URE: vsak dan od 8.—12. in od 3.—4. izven nedelj
in praznikov.

Telefon št. 165.

Poštna hranilnica račun št. 828.405.

„Trgovsko-obrtna banka v Ljubljani“

registrirana zadruga z omejenim jamstvom

Uradni prostori: Selenburgova ulica št. 7, nasproti glavne pošte.

Sprejema vloge na knjižice ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga
po 4 1/2 %; rentni davek plačuje zadruga sama. — Sprejema vloge na tekoči
račun; na zahtevo dobi stranka čekovno knjižico. — Daje posojila na
najrazličnejše načine. — **Navotam menjalnica:** zamenja tuj denar,
prodaja vsakovrstne vrednostne papirje, srečke itd. Nakazila v Ameriko.
— Eskomptira trgovske menice. — Preskrbuje vnovčenje menic, nakaznic,
dokumentov itd. na vsa tu- in inozemska tržišča. — Izdaja nakaznice.

Vsa pojasnila se dobe bodisi ustmeno ali pisмено v zadrugni
pisarni. 10

Uradne ure vsak dan dopoldne od 9. do 12., popoldne od 3. do 5.

Usojam si vlijudno opozoriti, da sem prevzel

9

glavno zastopstvo „Prve Češke“ življenske zavarovalnice,
najcenejši zavod na kontinentu.

Nadalje opozarjam, da preskrbujem kulantno

vsakovrstna posojila in kredite

kakor: trgovske, stavbne, hipotekarne, uradniške in menične kredite

Leo Franke, Ljubljana, Kongresni trg 6, I. nadstr.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI.

Stritarjeva ulica šte. 2.

priporoča promese na ———
Dunajske komunalne srečke à

K 18'—

Zrebanje ———
2. novembra

Glavni dobitek K 300.000.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun ter jih obrestuje po čistih 4 1/2 %

Leta 1873. ustanovljena delniška družba

Kranjska stavbinska družba v Ljubljani

Stavbeno podjetništvo; pisarna za arhitekturo in stavbenotehniška dela; tesarstvo in mizarstvo s strojnim obratom za
stavbena in fina dela; opekarne s strojnim obratom v Kosezah in na Viču; kamnolomi v Podpečih in v Opatiji.

Telefon šte. 16.

Priporoča se za stavbena dela vsake vrste.

163

Telefon šte. 16.

Dolžnost

vsakega Slovenca je,
da sklene zavarovalno
pogodbo bodisi za
življenje, ali pa proti
požaru le pri slovanski
banki „SLAVIJA“.

Podpirajmo torej
domač slovanski za-
vod, da more nalogo,
ki si jo je stavil, iz-
polniti v najširšem ob-
segu.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi
je največji slovanski zavarovalni zavod v Avstriji.

∴ Ogromni rezervni fond K 48.812.787 — jamčijo za popolno varnost. ∴

Banka „SLAVIJA“ ima posebno ugodne in prikladne načine za zavarovanje življenja.

Banka „SLAVIJA“ razpolaga z najcenejšimi ceniki za preskrbljenje za starost, za slučaj
smrti roditeljev, za doto otrokom.

Banka „SLAVIJA“ razdeljuje ves čist dobiček svojim članom.

Banka „SLAVIJA“ je res slovanska zavarovalnica z vseskozi slovansko-narodno upravo.
gumno podpira narodna društva, organizacije in prispeva k narodnim
dobrodelnim namenom.

Banka „SLAVIJA“ stremi za izboljšanjem in osamosvojitvijo narodnega gospodarstva.

Vsa pojasnila daje drage volje

1

generalni zastop banko „Slavije“ v Ljubljani.

Napienjenoi

Največji, najvarnejši
slov. denarni zavod.

Mestna hranilnica ljubljanska

LJUBLJANA

∴ Prešernova ulica šte. 3. ∴

LJUBLJANA

Največji, najvarnejši
slov. denarni zavod.

Obstoječih vlog nad 38 milijonov kron. — Denarni promet do 31. dec. 1909 nad 518 milijonov kron. — Rezervni zaklad nad 1 milijon kron.

Za varnost vložnega denarja jamči zraven rezervnega zaklada še
mestna občina ljubljanska z vsem premoženjem in z vse davčno močjo.
Izguba vložnega denarja je nemogoča, ker je po pravilih te hranilnice,
potrjenih po c. kr. deželni vladi, izključena vsaka spekulacija z
vloženim denarjem. — Vloge se sprejemajo vsak dan in se obrestujejo po

4 1/4 %

brez odbitka; nevzdržane obresti se pripisujejo vsakega pol leta h kapi-
talu. Sprejema vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar.

Posoja na zemljišča po 5% obresti in proti amortizaciji po najmanj
1/4 % na leto. Daje posojila na menice in vrednostne papirje.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnice, v podpiranje
slovenskih trgovcev in obrtnikov pa kreditno društvo.